

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago) in Kanada \$4.50 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za izposojnino \$7.00.

Naslov na vso, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v objavi n. pr. (Januarja 31-30) poleg valoga imena in naslova pomeni, da vam je s tem davcom potrdila naročnina. Posvetilo je pravečano, da se vam ne ustavi list.

NOVE POTEZE ITALIJANSKEGA MINISTRskega PREDSEDNIKA.

Jadransko vprašanje je zopet odloženo. Brzjav je sporočil, da se najvišji vojni svet snide v aprilu v San Remu na Italijanskem, kjer bo zopet pričel a pogajanja z Jugoslovani. Komaj je ta vest bila razposlana v svet, je brzjav iz Pariza sporočil, da je časnikarski poročevalec "Pertinax" v "Echo de Paris" priobčil članek, v katerem pravi, da je italijanski ministrski predsednik Nitti formalno zahteval na seji najvišjega vojnega sveta v Londonu revizijo mirovne pogodbe z Ogrsko. Ob tej priliki je dejal, da bodo Jugoslovani, Rumunci in Čehoslovaki anektirali tri milijone Madžarov. Časnikarski poročevalec je dodal, da je ministrski predsednik Velike Britanije pri volji podpirati svojega italijanskega tovarša.

Ali je ta vest resnična? Ali je ta vest neresnična in jo je spravila v javnost le habšburško-madžarska propaganda, ker sedanjí madžarski mogotci, ki bi radi zopet spravili Habšburžana na madžarski prestol, da od tam zopet zaslužni ravnokar osvobodjene narode ob ugodni priliki, govore tako, kot je poročal časnikarski poročevalec "Pertinax" o Nittiju, da je govoril? Če ni vest resnična in prihaja iz habšburško-madžarskega vira, tedaj nima drugega pomena, kot da izreka željo habšburških avtokratov, katerim se cede sline, da zavladajo zopet nad ljudstvi, ki so se ravnokar osvobodila njih avtokracije. Če je pa vest resnična, tedaj pa odpira pot najbujejši domišljiji in vodi do raznih zaključkov.

Predvsem je to nova poteza Nittija proti Jugoslovonom, s katero misli pritiskati na Jugoslovane, da odnehajo od svojih zahtev, ali pa hoče vplivati na javnost in pokazati Jugoslovane kot imperijaliste, ki so podjarmili na Ogrskem Madžare. Očitno je še tretja pot do ugibanja, ki pravi, da mogoče italijanski ministrski predsednik išče stike s sedanjiimi mogotci na Ogrskem na škodo Jugoslovancev, Čehoslovakov in Rumunciev, pa na korist Italije. Kajti znano mora biti Nittiju, da v Banatu žive Srbi in da le semintje postoje madžarske kolonije, ravnokar so pa ob jugozapadni meji Ogrske naseljeni Slovenci in ne Madžari. Če je tam kaj Madžarov, so pomadžarjeni Slovenci ali pa madžarski kolonisti, ki jih je tam naseljevala madžarska vlada, da čimprej pomadžari Slovence. Očijelni izkaz ljudskega štetja na Ogrskem je toliko vreden kot piškvareh, kajti ljudsko štetje na Ogrskem se je tako vršilo, kot so ukazali prejšnji madžarski mogotci v Budimpešti. Če je na pr. pri ljudskem štetju Slovence rekli, da je Slovenec, tedaj mu je madžarski uradnik dejal, da je Madžar, in pri tem je ostalo. Tako pa niso postopali le s Slovenci, ampak tako so ravnali tudi s Srbi, Rumunci, Slovaki, Nemci itd. Italijanskemu ministrskemu predsedniku je dobro znano, da je vest o podjarmljenju treh milijonov Madžarov po Rumuncih, Čehoslovakih in Jugoslovanih fraza, s katero hočejo sedanji madžarski mogotci prepričati svet, da se jim godi velika krivica in katero so prvokrat vrgli v svet pred dobrimi štirimi tedni, ko se je utrdila v Budimpešti habšburška klika.

Ce ima Nitti res tako rahločutno srce in zahteva, da se mirovna pogodba z madžarsko revidira, zakaj ni še tako pravičen in rahločuten, kadar gre za jugoslovanske zahteve ob Jadranu? Dokler gospod Nitti ne bo izjavil, da tvori vse ozemlje od Triglava doli po Goriškem do Jadrana, od števši Furlanijo, pa doli do Bara v Crnigori geografično, gospodarsko, pa tudi etnografsko enoto, kajti tistih par italijanskih kolonij v Istri in Dalmaciji ne pride pri tako velikem zemeljskem kompleksu v poštev, ne verjamemo, da mu je pravičnost diktirala besede, ki jih je spregovoril o podjarmljenju Madžarov po Jugoslovanih, Rumuncih in Čehoslovakih na Ogrskem, ampak je te besede spregovoril v interesu italijanskega imperijalizma.

Kdor je pravičen, mora biti povsod pravičen, če ne, je pravičnost enostranska. Kjer pa nastopa enostranska pravičnost, se zanjo skrivajo cilji, ki imajo namen škodovati onemu, s katerim se noče pravično postopati.

DOPISI.

Chisholm, Minn. — V severni Minnesoti se vedno pokriva ravan debel sneg in led. Toda kljub temu se kipi pomladni duh, duh novega življenja. K temu največ pripomore naš edini delavski dnevnik "Prosveta", za katerega tukajšnji rojaki vedno bolj zanimajo in ga tudi pazno čitajo. Razredno zavedni delavci so se pričeli gibati in se organizirajo strokovno in politično, kljub vsem zaprekam od strani kompanij. Delavcem toplo priporočam, le tako naprej po začetni poti in prišli bodo do končnega cilja. In ta cilj naj bo, močna delavska politična organizacija. Mi delavci si moramo sami zgraditi trdnjavo, s katero bomo branili naše interese in pravice in pridobivali več uspehov. In ta trdnjava je politična in strokovna organizacija.

Spomladanske volitve za tukajšnji mestni občinski odbor so pred duri in volilna kampanja se je že pričela. Kompanijski agitatorji so na delu in se mučijo na vse pretege, da bi dobili na svoje dobro nastavljene limance delavcev, da bi volili kompanijske zastopnike in da bi na ta način dobili mestni občinski odbor v svoje roke. Prišli so oglašati, ako ne bodo izvoljeni v mestni občinski odbor njihovi kandidati, da bodo morali delavci plačevati velike davke od svojih posestv. Teda, ako bodo delavci zavedni, je jim ta nakana ne bo posrečila, ker mi še itak plačujemo sto odstotkov več davka, kot ga pa rudniške družbe. Vsekdo je lahko prepričan, da v slučaju, ako pridejo kompanijski zastopniki v mestni občinski zastop, da bomo delavci plačevali še več davka in da ga nam bodo povikali in ne znižali. Tako naiven vendar nihče ne bo, da bi pričakoval od kompanijskih odbornikov, da bi samovoljno sebi povikali davke in delavcem znižali. To se še ni zgodilo in se tudi ne bo. Dokaz temu je, ko so imeli rudniške družbe svoje zastopnike v mestnem odboru in da so iste popolnoma kontrolirale mestno upravo, kako so anali njihovo posestva in kako so plačevali davke. V dokaz naj služijo naslednje številke, ki so povzete iz naše knjige v družinski knjižnici: Paulu:

1.) Naselbina Monroe s 72 poslopij je vredna \$200,000 in kompanija ni plačevala do leta 1917 nobenega davka. Sedaj je na cenjena samo \$7000.

2.) Naselbina Mayers s 38 poslopij je vredna \$100,000 in kompanija ni plačala še nobenega davka.

3.) Naselbina Shenango je vredna \$100,000 in kompanija ni plačala do leta 1917 nobenega davka. Sedaj je pa ta naselbina cenjena samo \$5000.

4.) Naselbina Clark, ki je poleg mestnega posestva, je vredna \$100,000 tudi niso plačali nobenega davka pred letom 1917. In sedaj je pa cenjena ta naselbina samo \$5000. Lansk leto so plačali od vsakega poslopija samo deset dolarjev davka. Dolavci, ki imajo v tej naselbini 38 hiš in ki morajo plačevati kompaniji od zemljišča najemnine, so pa plačali lansk leto povprečno po \$38.78 davka.

5.) Posestva nove in bogate kompanije "Wellington Mine O. J. M. Co." so pa cenjena samo \$13,700.

Iz tega lahko vsekdo razvidi, kaka je razlika in kako nas vajujejo pred velikimi davki.

Splošno je že znano vsem v tukajšnjem mestu, da mesto želi zgraditi občinsko mestno hišo, ki bo velikega pomena za celo mesto. Iz načrta je razvideti, da bo do v tem poslopiju tri velike dvorane, za čitalnico, dvorana za razne društvene in klubove, seje in občinska tržnica (public market). O vsem tem bomo odločili na dan volitev, t. j. 1. marca t. l. Gradbeni stroški tega poslopija so proračunjeni na \$650,000 in v ta namen namerava mesto izdati za to vsoto mestne zadolžnice (bonde), o čemur bodo volilci odločili na dan volitev. Po mojem prepričanju je ta zadeva važna in jaz bi priporočal vsem volilcem, da glasujejo za izdajo teh zadolžnic.

Kakor je tudi že splošno znano, se kompanija trudi, da bi preprečila ta načrt in je proti temu, da bi mesto zgradilo svojo lastno poslopije. Toda, upam, da se volilci ne bodo ozirali na to, ampak gla-

sovali za zgradbo tega zelo potrebnega poslopija, kar nam bo vsem v korist.

Ni moj namen priporočati nobenega kandidata delavcem v Chisholmu. Vsi kandidati so znani vsem in vsekdo naj voli po svojem najboljšem prepričanju. Pokazati sem le hotel, kako prijatelji delavcev so kompanijski zastopniki in kako razdelijo davke. — Fr. Klun.

Luzerne, Pa. Gotovo je že znano članstvu "Slovenske svobodno-miselne podporne zveze", da je glavni odbor te zveze na svoji letni glavni seji enostavno zavrgel združitveno pogodbo. Iz kakšnega vzroka, mi ni znano.

Koliko je že bilo pisanja, debatiranja in koliko denarja je že stalo SSPZ, in sedaj ko je združitveni takorekoč že pred duri, so pa glavni uradniki zveze isto odklonili. Jaz sploh ne vem, kaj si mislijo. Po mojem mnenju je članstvo oni faktor, ki odločuje o tej zadevi, nikakor pa ne glavni odbor in društvo št. 126 SSPZ, ki se ne strinja z združitvijo, kakor sem razvidel iz našega glasila. Po mojem mnenju članstvo omenjenega društva ni natančno prečitalo združitvene pogodbe, ker v svoj dopis vmešava tudi Jugoslavijo.

Tudi jaz sem po naključju dobil v roke združevalno glasovnico, na kateri pa nisem po paznem prebranju opazil nobene pomankljivosti ali nepopolnosti, po kateri bi bila naša zveza prikrajšana ali oškodovana ali pa samo "pridruženja", kakor se nekateri izražajo. Razvidel sem pa, da bo združena, kot ostale organizacije. Moje prepričanje je, čim večja armada, tem lažje je zmaga, kadar pridejo kakšni kritični časi za članstvo te skupne organizacije.

Cenjeni člani SSPZ, ne smemo misliti, da je s tem naša bodočnost zagotovljena, ker je glavni odbor naše zveze zavrgel združitevno pogodbo. Valed tega apeliram na vse člane "Slovenske svobodno-miselne podporne zveze", da se potrudimo in storimo, kar je v naši moči, da prišlimo glavni odbor, da razpošlje glasovnice na vse društva, da članstvo samo odloči o glasovnicah v roki o svoji usodi.

Cenjeni bratje in sestre, opomni! Ono neimislno preziranje, ki vstane v sebišestni enkrat za vselej in med nami naj zavladava bratstvo in sloga. Le na ta način bomo zamogli napredovati. — Brat, akt pozdrav vsem bratom in sestram "Slovenske svobodno-miselne podporne zveze". — Član društva št. 27.

Durango, Colo. — V tukajšnji naselbini je podlegel znani proletarski bolezni sušici ali rudarski jetiki — rojak Alojz Kočak, član društva "Zvon" št. 40 SNPJ. Umrl je v tukajšnji bolnišnici. Za to boleznijo je bolehal nad eno leto.

Pokočnik je bil mirnega in tihega značaja in radi tega splošno priljubljen pri vseh tukajšnjih rejčkih, kar je pokazala očitna udeležba pri njegovem pogrebu. Pogreba se je udeležilo polnoštevilno društvo "Zvon" št. 40 SNPJ in mu položilo krasen venec na njegov grob v zadnji spomin.

Pokočnik je bil doma iz vasi Plavca, fara Zelna na Dolenjskem. Tukaj ne zapuša nikalnih sorodnikov, v starem kraju pa enega brata in pet sester.

Pokočnik je bil dolgoletni in zvesti član zgoraj omenjenega društva. Počivaj mirno v tuji zemlji.

Delavske razmere so iste kot sploh po Ameriki sedaj. Draginja nas vedno bolj guli in sedanje plače nikakor ne odgovarjajo draginji življenjskih potrebščin. — Član društva "Zvon" št. 40 SNPJ — F. S.

Britski mornar, ki je ubil Nemca, oproščen.

Edinburgh, Anglija. — Istočasno, ko so zavezniške vlade sestavljale listo nemških vojnih zločincev, se je vršila tudi sodna obrava proti angleškemu pomorščaku Jamesu Wooley, ki je 23. junija 1919 ustrelil interniranega nemškega pomorščaka Kuno Eversberga. Ustrelil je Nemca zato, ker je sovražil Nemce in da se mučijo za svoja dva brata, ki sta padla v vojni. Sodišče je po opustila morilec zaradi "pomankljivih dokazov". Občinstvo je z velikim aplavzom pozdravilo izrek sodnika.

Delovanje zadrúžne velenakupne družbe.

Chicago, Ill. — Iz glasila "Narodne zadrúžne zveze" je razvideti, da se je dosedaj ustanovilo osem zadrúžnih velenakupnih trgovin in sicer v Chicago, Seattle, Wash., za new-yorški okraj, v San Francisco, Pittsburghu, Pa., St. Paul, Minn., v East St. Louis, Mo. in v Superior, Wis.

Te zadrúžne velenakupne trgovine zalagajo vse zadrúžne prodajalne v dotičnih okrožjih, ako so slednje članice te zadrúžne zveze. Zadrúžna velenakupna trgovina v Chicago je zalagala jeklarske in železarske atavkarje z vsakovrstnimi potrebščinami. Zadrúžna mlekarica katere so ustanovili farmarji v bližini Seattle, Wash. zalaga sedaj vse zadrúžne veletrgovine s svojim mlekom. Lastniki te velike mlekarne so sami farmarji in delavci. Ravno tako se je storilo potrebne korake, da bo zadrúžna tovarna za konserviranje rib v Port Angelosu, Wash., zalagala vse velenakupne trgovine s konserviranimi ribami. Predilnice, katere so kupile železničarske organizacije, bodo tudi zalagale zadrúžne velenakupne trgovine z raznim blagom. Vse to se bo vršilo brez raznih prekupovalcev ali mešetarjev. Posredovalci bo pri tem osrednja zadrúžna veletrgovina. Valed tega bo blago ceneje kot pa pri raznih drugih privatnih tovarnah.

Osrednja zadrúžna veletrgovina je že naročila velike zaloge volnenega blaga od angleške zadrúžne veletrgovine v Manchesterju, Anglija, da slednja pošlje blago direktno iz svojih zadrúžnih predilnic. Blago bo polovice cenejši, kot ga je pa mogoče dobiti od ameriških privatnih trgovin.

Nove zadrúžne veletrgovine bodo ustanovljene v Los Angelesu, Cal., Kansas City, Omaha in še v nekaterih važnejših središčih. Osrednja zadrúžna veletrgovina pozivlje vse zadrúžne prodajalne, da pristopijo k tem zadrúžnim veletrgovinam kot članice, da se zadrúžno gibanje razširi vsepovsod. Čim močnejše bodo te zadrúžne veletrgovine, tem večji uspeh bo na zadrúžnem polju.

Iz tega poročila je razvidno, kolikšnega pomena so zadrúžne veletrgovine za delavstvo, ki je v vednem boju zoper izkoriščalce. Opozorjamo slovenske zadrúžne trgovine, da pristopijo k tej osrednji zadrúžni zvezi kot članice, ker to bo v njih lastno korist. Ako pristopijo, ne bodo več odvisne od privat. veletrgovin, od katerih so vedno izkoriščane, dobile bodo svoje boljše kakovosti (kvalitete) kot pa dobijo od privat. veletrgovin. Ker so strokovno organizirani delavci veliki večini lastniki zadrúžnih prodajaln in v slučaju mezdskih bojov se prav lahko pripeti, da so iste bojkotirane od privatnih veletrgovin, čemur je zadan velik udarec vsemu delavstvu.

Ako pa pristopijo zadrúžne prodajalne kot članice k osrednji zadrúžni veletrgovini, se to ne more prigoditi. Kajti dosedaj so že ustanovljene zadrúžne mlekarne, organizirani farmarji v Severni Dakoti so ustanovili svoje lastne mline, železničarske organizacije je kupila svoje lastne predilnice in sploh zadrúžništvo se razvija v vseh panogah in ne bo dolgo, ko bo zadrúžna veletrgovina popolnoma neodvisna od privatnih velepodjetnikov in bo zalagala svoje podružnice z semi potrebščinami. Slovenske zadrúžne prodajalne, zganite se in pridružite se osrednji zadrúžni zvezi in velenakupni družbi!

Anglija se boji revolucije na Irskem.

London. — Ian MacPherson, vodni tajnik za Irsko, je izjavil zadnji četrtki v parlamentu sledeče: "Položaj na Irskem je silno resen. Revolucija iz leta 1916 še ni potlačena. Več kot 200,000 sinajnovcev je pripravljenih moriti zveste irske podanike. Dežela je danes bolj napeta in bolj revolucionarna kot je bila kdaj prej." Na te besede je odgovoril delavski poslanec Wedgewood, da MacPherson izliva irce na po-boje. "Na Angleškem so gotovi ljudje, ki bi radi videli amritarski masakr na Irskem." je rekel Wedgewood. (Amritarski masakr je bil v Indiji v aprilu 1919, ko so britske čete postrelile 1500 Indijcev.)

Spomenica jugoslovanskim poslancev iz zasedenih krajev.

(Dalje.)

Ako boste pa odločili z ozirom na vaše pravice samoodločevanja, da izgnate iz zemeljskega površja z Gabrielom d'Annunzijem in požgali vaše domove, je pa to popolnoma vaša stvar. Kar se tiče mene, skoravno sem že večkrat riskiral moje življenje za moje in vaše ideje, si upam reči danes, da vam ne bom delal družine pri tem blaznem in smešnem dejanju. Nisem še postal norec in tudi nimam rad blaznih dejanj.

Še nekaj odkritostnih in resničnih besedi z ozirom na vprašanje Reke.

Zavedam se vsega, kar rečem in tudi lahko dokazem z dokazi vse, kar sem bil že vedno in sem tudi še sedaj za italijanski karakter Reke in za interese Italije.

Odkar sem zaznal za vsebino londonskega pakta, ko sem ga videl v Petrogradu januarja meseca. l. 1916 in zvedel, da je bila Reka prodana Hrvaški, nisem prenehal delovati in agitirati pri vladah in oblastih v vseh zavezniških državah, da bi se popravila ta fatalna napaka, katero je naredila italijanska vlada.

Kot je izpovedal g. Salandra, kar je dokazano v njegovem pismu od 19. oktobra, katerega je poslal volilcem v Luceri, se je ta napaka izvalila valed sledečega vzroka: Za časa našega pogajanja bi mi (vlada) morali imeti jasnejše ideje o vsakemu zvestemu Italijanu v kvarnerskem mestu in v tem slučaju bi bili mi pripravljeni še na večje žrtve v njih korist. In vredilo bi tega.

In vsi "veliki" reški patrijote so bili v Rimu že l. 1915 in so pozabili informirati italijansko vlado o stitljenju prebivalstva na Reki in danes hočejo biti gospodari na Reki. Jaz nisem prenehal niti za trenutke od l. 1916, ko sem dobil svobodo, delati, da se popravi ta nedopustna napaka, in to brez vsakih sebičnih interesov. Žrtvoval sem vse svoj čas edino v ta namen, brez slabohele pja in osebnega dobička.

Koliko sem jaz delal, lahko kažejo ministri in senatorji Italije, Francije, Anglije in Amerike, časnikarji, patrijote in propagandisti organizacije.

Odšel sem v Pariz prve dni novembra meseca 1918 edino v ta namen, da bi izposloval aneksijo Reke. Grossi, tedanji namestnik državnega tajnika je v svojem govoru, ki ga je imel v Tarentu 28. novembra omenil moje delovanje in rekel:

— Reka je najbližja in najdražja vsem Italijanom. Izjavim prostodušno: Reka ne more dati povoda za nesoglasje med Italijani, razun onih, ki hočejo na vsak način nesoglasje. Pravico imam reči to, odkar sem imel čast biti prvi, da sem izročil brzjavko od g. Zannela bivšega poslanca na Reki, ki je prišel v Pariz, da je javno povedal da Reka spada Italiji in da mora biti anektirana.

Jaz sem vedno deloval za aneksijo Reke, sestavljal sem spomenice in izjave za državne doma in na tujem. Danes pa, moji reški bratje in sestre, moram priznati in to s kreim, polnim žalosti, da je sedaj nemogoče za Italijo, da bi anektirala Reko.

Da se razumemo. Aneksija je mogoča, toda za ceno, bodimo pošten, katero Italija ne more plačati in tudi sama Reka ne. Italija lahko anektira Reko, toda zapustiti mora mirovno konferenco, izgubiti njeno pozicijo kot velesila in se odpovedati svojemu mestu v vrhovnem svetu narodov, ki danes vlada svet. Ako Italija anektira Reko izgubi vse svoj prestiž in zavzame negotovo pozicijo v mednarodni diplomaciji, podvrže se mora finančnim repulsijskim zavezavkom, katere bi zapustila. Bila bi izolirana in zapuščena od vseh; z eno besedo zastoj bi bile vse žrtve, katere je doprinesla v vojni, ko je bilo pol milijona ubitih, ni milijone ranjenih in pohabljenih in ko je njen dolg narasel na 80 milijard.

Ali zamore Italija doprinesiti toliko žrtve? Ne.

Ali zamorejo Italijani na Reki zahtevati, da naj Italija s 40. milijoni prebivalstva doprinese to žrtve in to v slučaju, da ostane Italijanski karakter mesta Italije? Gotovo ne.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Novo iznajdbo Slovenca. G. Ivan Masle, brat iznajditelja Zvonimir Masleta, ki je s svojo iznajdbo proti trenju vlakov, postal tako popularen, je v zadnjem času iznašel stvari, ki bodo marsikateri vlogilec spravile v zasluženo luknjo. **Prva iznajdba:** je novo konstituirana blagajna, ki je s pomočjo električnega toka tako varovana, da je izključeno — vlomiti v njo ali sploh premakniti jo z mesta, ker v tem slučaju začne takoj delovati alarmni zvonci, ki so lahko napeljavani ali na stanovanje ali na policijsko ali kam drugam. Izključno je tudi pokvariti žice, preraziti električni tok ali od strani trgovskega osobja pokvariti kak vijak, ker že pri najslabšem poskusu delujejo alarmne naprave. Z isto iznajdbo se pa da zavaruovati tudi trgovske lokale, stanovanja, okna itd. Druga iznajdba g. Ivana Masleta je ključavnica s ključem, ki se da regulirati poljubno tako, da kdor ne pozna regulacijske naprave in gotove številke, ključavnice sploh ne more odpreti. Ključavnica je tako komplicirana, da jo pri poskusu inženirji-strokovnjaki s ključem, ki ni bil reguliran niso mogli odpreti. Če bi se pa že komu posrečilo priti s ključem v brado v bližino prave luknje in bi tam kaj poskušal, začne delovati alarmna priprava, kakor pri blagajni. Na vsak način je po mnenju strokovnjakov nepoklicaneu popolnoma nemogoče ključavnico odpreti. Če se združi obe iznajdbi na ono blagajno ali kako ubikacijo, je vlom popolnoma izključen in v slučaju, da jo vlomilec hitro ne popihajo pridejo prav sigurno v roko pravici. Za iznajdbi se zelo zanimajo nekateri inozemske tvrdke posebno iz Nemčije, ki so pripravljene izdelovati blagajne in ključavnice in druge varnostne priprave po tem načinu. Mlademu iznajditelju želimo mnogo uspeha!

Centralni urad zoper verižni-ke, navijače ocn in tibotapce je našel v Ljubljani prav hvalježno polje za svoje delovanje. V svetli si, da se gotovo zatre zlo, ako

se odstrani žlikovce, se je započelo "žičenje" verižnikov, kateri nimajo domovinske pravice tukaj in niso naši državljani ter nimajo po zakonih dopusten posej. Odpravilo se je proti jugu: 1. Josipa Guanina, mesarja iz Tržiča (Monfalcone) s soprogo Eno, katere sta veržila in tibotapila v Ljubljani in proti zasadenemu ozemlju. 2. Marcello Policardi, znano verižnico, katere je bila v Ljubljani že znana osebnost, kjer je prihajala od leta 1915 naprej vedno tedensko po 1 do 2 krat v Ljubljano v "trgovinske svrhe". Imela je v Ljubljani stalno plačano osebo. Ker imajo vse tri osebe v Trstu stalno stanovanje in so italijanske narodnosti, se jih je odpravilo v Trst. 3. Marija Žiberna iz Tomaja je tudi prihajala redno s manufakturnim blagom in se vračala v zasadeni klobasami in tobakom. Zadržala se je pot. 4. Nek živie iz Trsta je veržil v Ljubljani in "trgoval" proti Trstu z našim denarjem. Nered je šel proti Trstu, kamor se je odpravil uradnim putem, ker trdijo njegovi znanci, da ga išče tudi tržaško deželno sodišče radi hudelestva tatvine. 5. Pred par dnevi je prišla znana tibotapka Slavec Alojzija iz Sežane v Ljubljano. Ob prihodu jo je sprejel ljubeznjivo detektiv na kolo dvoru in to spremil s prvimi "vlakom nazaj do Verda, kjer si je morala nabaviti vozni listek v Sežano. 6. Edvard Bosnar iz Starce vas v okr. Brežice je hotel tibotapiti tobak proti demarkacijski črti. Ustavil ga je nek redar in odvzelo se mu je 97 zavojčkov tobaka. Da uide kazni je hotel podkupiti redarja, a to ga je le stalo, da se ga je prijavilo nele finančni oblasti, marveč tudi državnemu pravdnstvu.

Statistika hudelestva. Zanimiva je statistika hudelestva, ki jo objavlja državno pravdnstvo deželnega sodišča v Ljubljani. Tekom leta 1919, je bilo s zasankom prejšnjega leta v delu 4892 kazenskih slučajev, od teh je bilo 4518 zadev končanih. Zaradi raznih zločinov je bilo v letu 1919, dvignjenih 889 obtožb, neresenih je ostalo 122. — Najbolj bo zanimiva statistika glede hudelestva tatvin in goljufij, kajti ta dva zločina prevladujeta v sedanjih strukturi človeške družbe.

Pojasnila glede dohodninskega davka.

III.

Washington, D. C. — Farmarji, živino in ovčereje, mlekarji, vrtarji, vinorejci in sadjereje in sploh vsi, ki se pečajo z pridelovanjem raznih živil, morajo ravno tako ugotoviti njihov dohodek in na podlagi tega izpolniti tozadavne listine glede dohodninskega davka.

Vsi dohodki na farmi so podvrženi dohodninskemu davku. Neizogibne stroške na farmi, se lahko odračuna od kosmatih dohodkov, kot je bilo že enkrat preje pojasnjeno. Najboljše je, da si vsak farmar preskrbi z davčnimi listinami in si vsak farmar naj zahteva listino št. 1040—A in listino št. 1040—F in naj izpolni, kakor zahteva pojasnilo na zadnji strani teh listin.

Neoznjeni ali udoveli farmar mora plačati dohodninski davek in izpolniti tozadavne listine, katerega čisti dohodek je znašal leta 1919 tisoč dolarjev ali več. Ozonjeni farmar in oni, ki mora skrbeti za nedolne otroke ali osebe, ki se ne morejo sami preživljati, mora izpolniti te listine in plačati dohodninski davek, ako so znašali njegovi dohodki, dohodki žene in nedolnih otrok, dva tisoč dolarjev ali več.

Vse te listine morajo biti izpolnjene in vrnjene davčnim oblasti najkasneje 15. marca t. l. in dohodninski davek plačan tega dne.

IV.

Washington, D. C. — Zdravnik, stavbenik, gledališki igralec, pisatelj, sploh osebe, ki imajo kak poseben poklic, morajo izračunati svoje dohodke za leto 1919 in izpolniti listine, kakor zahteva davčni zakon, ako čisti dohodek znaša določeno vsoto. Od kosmatih dohodkov lahko vsak odračuna potrebne stroške, katere je imel pri svojem poklicu, kot je že bilo pojasnjeno v prejšnjih izdajah.

Vse navedene osebe naj se poslužijo predpisanih listin in si sicer št. 1040 ali št. 1040—A in naj iste natančno po predpisih izpolnijo. Vsak naj navede vse dohodke, katere je imel v preteklem letu in to brez ozira v kak obliki je dobi odškodnino za svo-

je delo, kdor ima vpeljana dobro knjigovodstvo, je to prav lahko.

Neoznjeni ali udoveli ali kdor živi ločeno od svoje žene mora izpolniti omenjene listine, ako znašajo njegovi dohodki tisoč dolarjev ali več. Ozonjeni mora izpolniti te listine, ako znašajo dohodki obeh zakonitih skupno z dohodki nedolnih otrok dva tisoč dolarjev ali več. Odračunati sme za vsakega nedolnega otroka ali osebo, ki je ne mora sama preživljati dvesto dolarjev.

Vse te listine morajo biti izpolnjene in vrnjene davčnemu uradu najkasneje 15. marca in dohodninski davek plačan tega dne.

KAD BI IZVEDEL.

za mojega brata Jožef Primožič, doma iz St. Jurja, Loka pri Zidanem Mostu. V Združene države je prišel pred devetimi leti. Cenjene rojake ljubežno prosim, če kdo ve za njegov naslov, naj mi ga naznani, ako bo de pa sam čital oglasa, naj se prijavi, imam mu poročati veliko zelo važnih stvari. Moj naslov je: Anton Primožič, R. R. 3, Box 5, Clinton, Ind.

OPOZARJAM ROJAKE.

Niže podpisani želim opozoriti rojake širom Združenih držav, da pazijo na priliko, ako bi kje videli ali opazili nekoga John Oblaka in mojo bivšo ženo, ki sta skupaj popihala dne 2. februarja, t. l. in ona je vzela seboj eno hčerko po imenu Eva stara 21 mesecev in se jo lahko pozna, ker je bil pred tremi meseci do gola gola postrežen otrok. Žena je sredne postave, podolgastega obraza in stara je trideset let. John Oblak je star 25 let tudi srednje postave in bolj širokega obraza. Oba dva sta sivih oči. Ona je menila pustila tri otroke, 2 hčerki in enega sina. Rojake opozarjam naj jim nihče ne posojuje denarja ker jaz ne bom plačal niti centa za njo in ne sprejem nobene odgovornosti za vračilo. Vsakako, ako bi jih kateri rojakov kje spoznal naj mi to nemudoma naznani. Ne iščem ju najmanj, da bi njo vzel nazaj k sebi le naslov bi rad izvedel kje sta. On govori dobro angleški in slovenski, ko on zelo slabo angleško govori, blitko v pojasnilo, če bi se izdajala za Amerikance, da jih lože izpoznate. Moj naslov je: John Remie, P. O. 114, Lusk, Pa.

NAPRODAJ JE

za \$250.00 prve vrste plana na 88 not, vredna je do \$700, 100 savitkov in omarica, ter stol. Ta samoljalni glasovir je v dobrem stanju in se mora takoj prodati. Prodajo za \$50 takoj plačati ostalo pa \$10 mesečno.

Oglasite se na 1801 W. Madison St., vogal Ashland Blvd. v prodajalni in vprašajte za Mrs. Smith player. Odprto sredi do 9 ure. Ob nedeljah od 10 v jutro do 4 popoldne.

STRUKEK & HORAK,

European Trading & Export Co., Glavni agent za Americo Line in White Star Line parobrodskih družb.

68 NINTH AVE., NEW YORK, NEW YORK.

S tem naznanjamo rojakom, da od danes naprej lahko odpotuje vsak potnik, kateri se obrne do nas v teku 48 ur z najboljšim parnikom v Evropo, ter vedno po najnižji ceni.

New York—Havre ali Cherbourg. 13. marca parnik—New York. 20. marca parnik—St. Paul. 20. marca parnik—Adriatic. 27. marca parnik—Philadelphia. 3. aprila parnik—Lapland.

PARNIKI GREDU DO DUBROVNIKA.

Kdoh hoče pomagati svojem domu, naj pošlje bokso na nas, ker mi pošljamo blago v stari kraj. Teža zaboja do 1000 funtov, cena 14 centov na vsak funt.

Zaupajte domačin in ne podpirajte židovskih podjetij.

Strukel & Horak.

MALI OGLASI

Classified Advertisements

POTREBUJEMO

25

DELAVCEV

Dobra plača.

Stalno delo.

Oglasite se v:

EMPLOYMENT URADU STEWART WARNER CORP.

1828 Diversey Parkway, Chicago, Ill.

DEKLETA

potrebujemo za delo pri punčpresah. Dnevno delo in od kosa. 44 ur dela v tednu. Delavke od kosa za služijo od \$20 do \$30 tedensko.

H. G. SOAL COMPANY,

4410 Ravenswood Ave., Chicago.

POTREBUJEMO

dekleta za lahko tovarniško delo. Plačamo po \$15.00 na teden takoj v pričetku. Pol dneva ob sobotah skozi vse leto. Imamo tudi nekaj prostorov za dekleta z delavskim certifikatom. Oglasite se pri:

A. R. BARNES & COMPANY, 1104 So. Wabash Ave., 3rd floor, Chicago, Ill.

GOODYEAR'S TOVARNA

se bode zelo povečala in valed tega daje veliko priliko

za uposaitve veliko večje število raznih delavcev. Potrebujemo tudi 200 delavcev za delo na yardu, in vseh vrst strojnike in učene delavce se potrebuje.

DOBRA PLAČA, STALNO DELO.

Prijazno delovno stanje, prilika za učenje. Nobenih delavskih nerednosti.

Priglasite se takoj za delo v Employment uradu

THE GOODYEAR TIRE AND RUBBER COMPANY,

Akron, Ohio.

POTREBUJEMO

STAVBINSKE DELAVCE pri gradnji s jekla in splošne strojnike kakor tudi druge pomagace. Oglasite se pri:

WESTERN IRON CONST. CO. 4906 North Clark St., Chicago.

POTREBUJEMO

ženske za čistjenje kopališč. Dobra plača, hrana in stanovanje. Oglasite se pri hišniku.

LAKOTA HOTEL,

3001 Michigan Ave.,

Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

DELAVCE

STALNO DELO, DOBRA PLAČA

OGLASITE SE PRI:

WESTERN FELT WORKS

4115 OGDEN AVE., CHICAGO.

POTREBUJEMO ŽENE IN DEKLETA

za lahko delo.

Izbranje—spolniti naročila (Swedging)—pri Punčpresah.

Izkušnja nepotrebna. Dobra plača. Prijazna okolica.

THE BOYE NEEDLE COMPANY, 4337-4343 Ravenswood Ave., Chicago, Ill.

MALI OGLASI

Classified Advertisements

POTREBUJEMO

dekleta za delo v tovarni. Dobra plača za čas ko se učite dela.

Northwestern Car Seal Company,

108 N. Jefferson St., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

punčpres operatorice za delo pri strojih. Oglasite se pri:

H. A. SOAL CO.,

4410 Ravenswood ave.

Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

DELAVCE

takoj, plačamo po 55c na uro stalno delo.

STANDARD TANK CAR CO., SHARON, PA.

POTREBUJEMO

SOBARICE

Dobra plača, stanovanje in hrana. Oglasite se pri: hišniku.

LAKOTA HOTEL,

3001 Michigan Ave.,

Chicago, Ill.

POTREBUJEMO IZUČENE

delavce pri stroju za rezanje papirja v tiskarni.

Askerman-Quigley Printing Co.

729 W. Van Buren St., Chicago.

Potrebujemo hišno dukle. Plača je \$10 na teden. Dobra družina. Oglasite se na: 5549 Black St., telefon Hiland 7464, Pittsburgh, Pa.

POTREBUJEMO

ženske za peč pecivo in sladstie.

Oglasite se pri:

Vinter Garden Restaurant

214 S. State St., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

moža za delo v kuhinji. Oglasite se pri:

Vinter Garden Restaurant

214 S. State St., Chicago, Ill.

POTOP.

Zgodovinski roman.

Spisal H. Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje.)

"Amen!" je rekel u duhu Kmitie ter se jel ob praj biti, ker se mu je zdelo, da se je hudo pregrešil, ko je sodil, da je že vse propalo in da ni od nikoder nobene nadeje.

Po končani pobožnosti je šel Kmitie iz cerkve in ustavil tu prvega meniha, katerega je srečal, ter ga prosil, naj ga nemudoma oglasi prednik v važni zadevi, ki se tiče samostana. Prednik ga je nemudoma pustil k sebi. Bil je že prileten človek, bližajoč se večeru svojega življenja. Črna gosta brada mu je obkoljevala prijazno obličje, a plave oči so zle mirno, a presunljivo. V belih obleki je bil videti kakor svetnik.

Kmitie stopi k njemu ter mu poljubl rovak njegove halje, menih pa položi svoji roki na njegovo glavo, kakor bi ga blagoslavljaj, ter ga vpraša odkod in radi česar je prišel.

"Prihajam iz Žmudske," odvrne Kmitie, z namenom, služiti najsvetejši Devici, tlačeni domovini in zapuščenemu kralju, proti katere mu sem se donle mnogo pogrčel; pri sveti izpovedi že obširnejše povem. Prosim pa, da bi, ako ne danes, tako vsaj jutri mogel priti k izpovedi, ker me priganja žalost nad grehi k temu. Ob tej priliki tudi povem svoje pravo ime, ker odganja hudobija od mene ljudi ter me lahko ovira na poti poboljšanja. Pred ljudmi se hočem imenovati Babinica po nekem svojem posestvu, na katerem gospodari sovražnik. Vrh tega pa vam pri našam važno novico, katero, častitljivi oče, prosim, da bi potrpežljivo poslušali, ker se tiče svetega mesta in samostana."

"Slava in čast vašemu dobremu sklepu," odvrne prednik Kordecki. "Kar se izpovedi tiče, vstrdem rad takoj vaši želji in že sedaj poslušam."

"Dolgo sem potoval," jame praviti Kmitie, "marsikaj sem videl in čimdalje bolj se me je polablal obup. . . . Videl sem, kako se utrjuje sovražnik, kako nas nadkriljuje krivoverci, kako visoko dvigajo oni svojo zastavo; da, celo katoličanje sami prestopajo k sovražniku v tabor, kateri je postal po pridobitvi dveh prestolov predrzen ter stega sedaj svoje brezbožne roke celo po Jasni Gori."

"Odkod imate, gospod, te novice?" vpraša prednik.

"Nocojšnjo noč sem prenočeval v Krušinu, kamor sta dospela Vejhard Vrečević in cesarski poslanec Lisola; poslednji je šel iz Brandenburga k švedskemu kralju."

"Švedski kralj ne biva več v Krakovu," odvrne duhovnik, in zre presunljivo v oči Kmitie; toda ta je prenesel ta pogled ter nadaljeval: "Ni mi znano, je-li ondi ali ne. . . . Vem samo to, da je šel Lisola k njemu. Vrečević pa mu je prišel nasproti. Oba sta se razgovarjala pred menoj po nemški, ker sta menila, da ne razumem tega jezika. Ker sem pa znal nemški že od mladih nog, sem razumel, da je Vrečević namenjen vzeti samostan ter polastiti se zakladnice, za kar že ima dovoljenje od kralja."

"Ali ste čuli to na lastna ušesa?"

"Tako, kakor ališim vaše besede."

"Zgodi se volja božja!" reče mirno duhovnik. Kmitie se prestraši. Misli si je, da poroče prednik k povelju švedskega kralja, da je božja volja; ker pa ni mislil na upor, reče zbehan:

"V Pultavsku sem videl cerkev v švedskih rokav. Vojski so kvartali v svetlihu božjem. . . . Imel pred seboj sodeče s pivom. . . . ženske so naganjale nesramnosti z vojski."

"Čudno zara," reče duhovnik in zri neprestano naravnost v oči vitez, "odkritosrčnost in resnica vam zreta iz oči."

Kmitie pljune.

"Naj tuka mrtve ohležim, če je to laž, kar govorim!" reče.

"V vsakem slučaju je važna ta novica ter vredna pomisleka. Ako dovolite, pokličem nekoliko starejših očetov in plemstva, ki nas podpira s svojimi nasveti. Ali dovolite?"

"Z veseljem. . . . Jaz ponovim vse to pred njimi."

Prednik odide ter se vrne čez četrte ure v spremstvu štirih priletnih menihov.

Kmalu na to dospe gospod Rožič-Zamojski, mečnik seradski kaj resnoben mož; za njim gospod Okelniški, praporčik velunjski; potem gospod Peter Čarnecki, še mlad človek s surovim vojaškim licem, podoben hrastu po rasti in moči, ter še nekoliko drugega plemstva različne starosti. Duhovnik Kordecki jim predstavi Babinica iz Žmudske, ter ponovi pred njimi vse, kar mu je povedal Kmitie. Vsi so se začudili ter ga merili z očmi, ki so razodevale nezaupljivost. Ko je prednik videl, da noče nobeden izpregovoriti z njim, se oglasi sam.

Gospodje! reče, "Nikakor nisem namenjen obsojati tega vitezja ter ga dolžiti laži, toda te novice, katere je prinesel, se mi zde tako neresne, da sem bil prisiljen povabiti vas, da ga vsaj skupaj poslušamo. Dasi ima najboljšo voljo, vstrdel nam, vtegnil se je ta vitez le zmotiti, morda je kaj preiškal ali pa napačno razumel; mogoče so mu krivoverci nalašč to natvezili."